

PS-I.431.1.39.2025

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej

**w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarach, ul. Szarych Szeregów 35/1-3,
68-200 Żary.**

Działając na podstawie art. 22 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r., poz.1214) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 5 sierpnia 2025 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r., poz. 1065).

Zespół inspektorów w składzie:

- 1. Krzysztof Frisoli** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 255-1/2025 z 15 września 2025 r. – *przewodniczący zespołu inspektorów;*
- 2. Teresa Ozimek** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 255-2/2025 z 15 września 2025 r. – *członek zespołu inspektorów;*
- 3. Małgorzata Rodak** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 255-3/2025 z 15 września 2025 r. – *członek zespołu inspektorów;*

przeprowadził, w okresie od 24 września 2025 r. do 24 listopada 2025 r., kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarach (w dalszej części protokołu zwanego Ośrodkiem), w obszarze organizacji i funkcjonowania jednostki wiążącego się z realizacją zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług.

Czynności kontrolnych w siedzibie jednostki dokonano 24 września 2025 r. w obecności Pana Pawła Grafa - Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach (w dalszej części protokołu wskazywanego jako Kierownika Ośrodka).

Ocenie poddano zagadnienia:

1. Pomoc finansowa na rzecz klientów pomocy społecznej.
2. Usługi opiekuńcze, usługi sąsiedzkie, specjalistyczne usługi opiekuńcze.
3. Wsparcie udzielane z powodu bezradności opiekuńczo wychowawczej i prowadzeniu gospodarstwa domowego.
4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.
5. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

6. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym.
7. Warunki do realizacji zadań.

Do oceny powyższych zagadnień przyjęto:

- analizę dokumentacji, która reguluje funkcjonowanie i organizację Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach;
- analizę Uchwał Samorządu regulujących zakres przyznawania świadczeń w ramach obszaru pomocy społecznej;
- analizę złożonych wniosków oraz akt świadczeniobiorców;
- analizę zakresu udzielanego wsparcia pod względem adekwatności do potrzeb klientów o ograniczonej samodzielności;
- analizę akt osobowych Kierownika Ośrodka i pracowników socjalnych pod względem wymaganych kwalifikacji wskazanych w ustawie;
- analizę wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych;
- ocenę warunków lokalowych;
- analizę dokumentów udostępnionych kontrolującym w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki oraz dokumentację przekazaną przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach, pocztą e-PUAP.

Przed przystąpieniem do kontroli, Zespół inspektorów złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[akta kontroli str. 1-22]

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

Ad. 1. Pomoc finansowa na rzecz klientów pomocy społecznej.

a) Zasiłek stały

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 19 ustawy o pomocy społecznej – przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 37 ust. 1 pkt 1 i 2 cyt. ustawy – świadczenie przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub osobie pozostającej w rodzinie – niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy. Na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym – zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy – świadczona jest praca socjalna.

Wg danych ujętych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 na 31.12.2024 r. z zasiłków stałych korzystały 82 osoby. Na dzień kontroli – zasiłki stałe z tytułu niepełnosprawności pobierało 58 osób (z wyłączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi tj. 6 osób).

Analizie poddano wybrane losowo - z przedstawionej listy - akta 5 osób (tj. 11% dokumentacji osób korzystających z zasiłków stałych - z wyłączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi) pod kątem pełnego rozeznania ich potrzeb. Osoby objęte tą formą wsparcia legitymowały się znacznym stopniem niepełnosprawności (1 osoba), oraz umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (4 osoby). Osoby, których akta podano kontroli, w orzeczeniach o niepełnosprawności miały wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie

z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. Ponadto, osoba z niepełnosprawnością w stopniu znacznym miała wskazania do stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Ośrodek udzielał dodatkowej pomocy osobom pobierającym zasiłek stały. Wsparcie było dostosowane do indywidualnych potrzeb klienta.

Zespół kontrolny ustalił, że klienci, których akta poddano kontroli, to osoby w wieku: 41-72 lata, objęte ubezpieczeniem zdrowotnym. Prowadziły jednoosobowe gospodarstwa domowe, 4 osoby mają wsparcie członków rodziny, jedna - radzi sobie samodzielnie.

Prowadzona jest praca socjalna. W wywiadach środowiskowych - w planie pomocy - w pozycji inne formy wsparcia pracownicy socjalni dokonywali wpisów o działaniach podejmowanych na rzecz klientów m.in.:

- rozmowy wspierające nt. sytuacji zdrowotnej;
- motywowanie do utrzymywania abstynencji;
- motywowanie do przyjmowania leków i niezbędnej - w związku z chorobą - diety;
- motywowanie do złożenia wniosku na dofinansowanie turnusu rehabilitacyjnego;
- pomoc w złożeniu wniosku;
- propozycja pomocy psychologicznej;

Ponadto w dwóch przypadkach pracownik socjalny sporządził diagnozę sytuacji rodziny i plan pomocy, który był monitorowany i oceniany. Z osobami realizowany był kontrakt socjalny. W jednym przypadku zakończył się on przed okresem objętym kontrolą; w drugim - cele do osiągnięcia wyznaczono do końca bieżącego roku.

W zależności od sytuacji, klienci otrzymywali dodatkową pomoc w formie świadczeń pieniężnych tj. zasiłku celowego na zakup żywności z programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”, gorącego posiłku, zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu opatu, zasiłku celowego na zakup leków, zasiłku okresowego. 1 osoba pobierała również świadczenie w formie zasiłku pielęgnacyjnego.

[akta kontroli str. 81-179; 771-774]

Zadanie realizowane bez uchybień.

b) Zasiłek okresowy

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej – przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 38 ust. 1 pkt 1 i 2 cyt. ustawy – świadczenie przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej; oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Na rzecz poprawy funkcjonowania osób

i rodzin w ich środowisku społecznym – zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy – świadczona jest praca socjalna.

Gmina realizuje obowiązkowe zadanie własne w postaci przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych.

Wg danych ujętych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r. z zasiłków okresowych korzystało 78 rodzin, w tym 44 rodziny z tytułu bezrobocia. Na dzień kontroli, świadczenie z tytułu bezrobocia pobierało 18 osób. Odsetek osób korzystających z zasiłków okresowych z tytułu bezrobocia w stosunku do wszystkich osób pobierających zasiłek okresowy wynosił 56%.

Na przestrzeni lat statystyka ta przedstawiała się następująco:

- 2023 – 76 osób pobierających zasiłek okresowy, w tym 35 z tytułu bezrobocia;
- 2022 – 84 osoby pobierające zasiłek okresowy, w tym 41 z tytułu bezrobocia;
- 2021 – 92 osoby pobierające zasiłek okresowy, w tym 43 z tytułu bezrobocia;

Na podstawie przedstawionej informacji nt. świadczeniobiorców zasiłku okresowego ustalono, że z pośród 37 osób objętych wsparciem w postaci zasiłku okresowego 26 osób – korzystało ze wsparcia Ośrodka w przedziale czasowym od 0 do 9 lat, 7 osób w przedziale od 10 do 20 lat, pozostałe **4 osoby powyżej 20 lat** (odsetek długotrwale korzystających z pomocy społecznej wynosi 10,81%).

Wszystkie osoby wykazane na liście były w wieku produkcyjnym.

Kontroli poddano - losowo wybranych - 5 teczek klientów, którym w badanym okresie przyznano zasiłek okresowy z powodu bezrobocia, co stanowi 27,7% wszystkich decyzji wydanych w powyższym zakresie.

Wszystkie osoby, którym przyznano zasiłek okresowy spełniały kryterium dochodowe; prowadziły samodzielne gospodarstwa domowe. Wysokość przyznanych świadczeń wynosiła odpowiednio dla wszystkich osób 505,00 zł.

Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, okres na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala Ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

Kontrolujący – na podstawie analizy udostępnianych akt - ustalili, że zasiłek okresowy najczęściej był przyznawany na okres od 3 do 5 miesięcy.

Ośrodek udzielał dodatkowej pomocy osobom pobierającym zasiłek okresowy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

W badanym okresie poza świadczeniem w formie zasiłku okresowego, klienci uzyskali dodatkową pomoc w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. Wszystkie osoby - których akta podano kontroli - były zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy (PUP) jako osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku.

Praca socjalna była realizowana ze wszystkimi beneficjentami świadczenia.

Podjęte działania w ramach pracy socjalnej obejmowały między innymi:

- wsparcie psychologiczne;
- wizyta;

- motywowanie do znalezienia pracy ;
- porady indywidualne;
- pomoc w wystąpieniu wniosku o ponowne ustalenie stopnia niepełnosprawności;
- umówienie i przypilnowanie wizyt lekarskich.

W ramach prowadzonej pracy socjalnej, zgodnie z art. 108, pracownik socjalny Ośrodka może zawrzeć z klientem kontrakt socjalny. Kontrakt socjalny jest podstawowym narzędziem pracy socjalnej prowadzonej w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, a także w celu określenia współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny. Z danych statystycznych za 2024 rok, zawartych w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03 wynika, że w gminie Żary zawarto 31 kontraktów socjalnych.

Wskaźnik liczby osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny w stosunku do liczby osób objętych pracą socjalną w 2024r. stanowi 15,5 % i jest wyższy niż średnia w województwie-4%. Niski natomiast jest odsetek osób objętych wyłącznie pracą socjalną i na przestrzeni 3 lat ciągle spada : w 2022 r. wynosił 45% w 2023 r. 25% a w 2024 r. już 18%. Podczas gdy średnia w woj. wynosi 32%.

Spośród beneficjentów – których akta poddano kontroli – kontrakt socjalny został zawarty z jednym klientem.

Kontrakt socjalny został sporządzony na odpowiednim formularzu, określał cel główny i cele szczegółowe. Określone zostały działania zarówno po stronie klienta, jak i działania po stronie pracownika socjalnego - z terminem ich realizacji. Ocenę kontraktu przewidziano na grudzień 2025 r.

[akta kontroli str. 469-685; 776]

Zadanie realizowane bez uchybień. W przypadku około 10% długoletnich beneficjentów dotychczasowa praca socjalna nie prowadzi do trwałej poprawy ich sytuacji życiowej co może wskazywać na konieczność weryfikacji i modyfikacji stosowanych metod pracy socjalnej. Zespół kontrolny sugeruje zatem dostosowanie narzędzi pracy socjalnej do indywidualnych potrzeb beneficjentów, intensyfikację działań aktywizujących oraz wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Ad. 2. Usługi opiekuńcze, usługi sąsiedzkie, specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (art. 50) osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania mogą być przyznane w formie usług sąsiedzkich. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację i w miarę możliwości kontakty z otoczeniem. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć

formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Do oceny zagadnienia przyjęto:

- zapisy Uchwały Rady Gminy Żary – ze zmianami - w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, usługi sąsiedzkie, i specjalistyczne usługi opiekuńcze (...);
- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r.;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli m.in.: podania, oświadczenia, decyzje administracyjne.

Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych. Nie jest świadczona pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Przyznanie pomocy w formie usług opiekuńczych realizowane było w oparciu o zapisy Uchwały NR LVII/534/24 Rady Gminy Żary z dnia 29 lutego 2024 r. – ze zmianami - w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, usługi sąsiedzkie i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania.

Ośrodek nie świadczył specjalistycznych usług opiekuńczych.

Z pisemnych wyjaśnień Kierownika wynika, że nie było zainteresowania tą formą pomocy. Do dnia kontroli do Ośrodka nie wpłynął żaden wniosek o tę formę pomocy.

Koszt 1 godziny usług w kontrolowanym okresie wynosił: usługi opiekuńczej 42,90 zł, specjalistycznej usługi opiekuńczej – 150,00 zł, usługi sąsiedzkiej – 30,50 zł.

W sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 na dzień 31.12.2024 r. Ośrodek wykazał, że usługi opiekuńcze były świadczone 49 osobom, usługi sąsiedzkie 9 osobom. Z przedstawionej kontrolującym w dniu kontroli – pisemnej - informacji wynika, że w kontrolowanym okresie z usług opiekuńczych korzystało 24 (z wyłączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi) osób oraz 4 osoby z usług sąsiedzkich. Na podstawie analizy rejestru wpływających spraw kontrolujący nie stwierdzili odmowy przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych.

Analizie poddano - losowo wybrane akta 5 klientów, którym w badanym okresie przyznano usługi opiekuńcze – co stanowi 18% wszystkich decyzji wydanych – na dzień kontroli. Klienci to osoby w wieku 70 - 88 lat. Dokumentacja zgromadzona w sprawie wskazuje na potrzebę przyznania wsparcia w formie usług opiekuńczych. Wszystkie osoby posiadały wskazania do udzielenia wsparcia w formie usług opiekuńczych na podstawie zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia, ponadto 3 osoby posiadały orzeczenia Powiatowych Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności wraz ze wskazaniem określonymi w pkt. 6 i 7 w zakresie korzystania z systemu środowiskowego wsparcia tj. korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, a także stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Usługi opiekuńcze przyznane były na wniosek klientów na czas określony.

Osoby miały własne świadczenia - emerytura (4 osoby), renta wdowia (1 osoba). Ponośliły odpłatność stosownie do warunków zawartych w cyt. Uchwale oraz zgodnie z tabelą odpłatności - 4 osoby częściową odpłatność, 1 - usługi pełnopłatne.

Zakres przyznanych usług był dostosowany do indywidualnych potrzeb klienta. Ośrodek realizował usługi w dni wolne od pracy.

Na podstawie analizy kontrolowanej dokumentacji ustalono, że klienci prowadzili jednoosobowe gospodarstwa domowe, mieszkali sami. 2 osoby miały zapewnione wsparcie członków rodziny, jedna asystenta rodziny oraz jedna asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami, co wynikało z wywiadu środowiskowego.

Klienci korzystali z usług:

- 6 dni w tygodniu po 1 godzinę (1 osoba);
- 2 dni w tygodniu po 2 godziny (1 osoba);
- 5 dni w tygodniu po 2 godziny (1 osoba);
- 5 dni w tygodniu po 1 godzinie (1 osoba);
- 30 godzin w miesiącu – usługi sąsiedzkie (1 osoba).

Na podstawie analizy dokumentów zespół kontrolny ustalił, że usługi opiekuńcze przyznawane są na wniosek klienta. W decyzjach administracyjnych przyznających świadczenie określono: zakres usług, liczbę godzin i dni usług w tygodniu, koszt pełnej usługi opiekuńczej oraz procentową odpłatność. Zakres usług - uzgodniony z klientem, wynikał ze znajdującego się w aktach klienta Katalogu usług opiekuńczych (Załącznik nr A do projektu umowy).

Pracownicy socjalni prowadzą nadzór nad realizacją usług opiekuńczych podczas wizyt w środowisku klienta. Ustalenia z nadzoru dokumentują w Kartach monitoringu i kontroli świadczonych usług opiekuńczych.

W wywiadach środowiskowych pracownik socjalny odnotowywał działania podejmowane w ramach pracy socjalnej z klientem, m.in.:

- prowadzenie rozmów nt. sytuacji zdrowotnej, finansowej i rodzinnej, abstynencji;
- rozmowy z członkiem rodziny o sytuacji klienta, ustalenia problemów i potrzeb;
- ustalenie zakresu usług;
- rozmowy w związku ze zmianą opiekunki;
- motywowanie do wychodzenia na spacer,;
- dostarczenie druków i pomoc w wypełnieniu w celu ubiegania się o świadczenie pielęgnacyjne;
- wizyta z asystentem osobistym (...), przedstawienie zakresu usług sąsiedzkich.

W sytuacjach tego wymagających Ośrodek udziela dodatkowego wsparcia w formie zasiłków celowych np. celowy zasiłek na częściowe pokrycie kosztów leków i leczenia, czy dofinansowania zakupu opału.

Usługi opiekuńcze na terenie gminy Żary realizowane są przez firmę zewnętrzną.

Umowa z firmą zewnętrzną wyłonioną w wyniku postępowania przetargowego ogłoszonego w trybie podstawowym bez negocjacji została zawarta 12 grudnia 2024 r. na czas od 01.01.2025r. do 31.12.2025 r. Realizację zadania powierzono konsorcjum firm: Medis24 Sp. z o.o. (lider) z siedzibą przy ul. Wroniej 45/U2 w Warszawie oraz MEDIS24 Łukasz Zasim Sp. k. (partner) z siedzibą przy ul. Plac Inwalidów 10 w Warszawie. Przedmiotem umowy jest świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom, które ze względu na przewlekłe schorzenia lub niepełnosprawność wymagają pomocy osoby drugiej. Usługi opiekuńcze winny być dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, w szczególności winny obejmować: usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z rozdziału 2 SWZ.

Ustalono cenę jednej pełnej godziny dla poszczególnych usług:

- usługi opiekuńcze 42,90 zł netto za godzinę;
- specjalistyczne usługi opiekuńcze – 150,00 zł netto za godzinę;
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 46,90 zł netto za godzinę.

W umowie uregulowano m.in. takie zagadnienia jak: Zakres usług opiekuńczych (Załącznik Nr A do umowy) - zawiera przykładowy katalog czynności w zakresie świadczonych usług. Zgodnie z zapisami umowy, wykonawca zobowiązany jest do terminowego podejmowania zleconych czynności opiekuńczych, w tym do rozpoczęcia świadczenia usług w sytuacjach nagłych w ciągu 24 godzin od otrzymania zgłoszenia. Ponadto, ma obowiązek bieżącego informowania Ośrodka o wszelkich zmianach w zakresie świadczeń – w szczególności dotyczących stanu zdrowia, sytuacji życiowej lub rodzinnej klienta oraz o zdarzeniach, które mogą wpływać na realizację usług. Wykonawca ma obowiązek zapewnienia kontaktu z upoważnionymi przedstawicielami Ośrodka, utrzymania dostępności telefonicznej i mailowej w godzinach pracy GOPS. Zobowiązany jest do bieżącej kontroli jakości, terminowości, zakresu świadczonych usług i sporządzanie z niej protokołów, w wymiarze nie mniejszym niż raz na 2 miesiące - jedna kontrola u każdej osoby, u której świadczone są usługi opiekuńcze. Wykonawca oświadczył, że osoby, które wykazano w ofercie posiadają wymagane kwalifikacje.

Osoby realizujące usługi opiekuńcze prowadzą karty pracy opiekuna, które raz w miesiącu podpisuje klient - po wykonaniu usług. Raz w miesiącu przygotowywane jest zestawienie godzin oraz koszt świadczonych usług opiekuńczych u poszczególnych klientów w danym miesiącu.

Ośrodek prowadził nadzór nad realizacją usług opiekuńczych. Realizacja usług była dokumentowana.

Ośrodek prowadził nadzór na realizacją usług opiekuńczych wykonywanych przez Wykonawcę z czego sporządzał protokoły. Na podstawie analizy – protokół z 27 czerwca 2025 r. - kontrolujący ustalili, że przedmiotem kontroli było sprawdzenie jakości realizowanych usług opiekuńczych, usług opiekuńczych sąsiedzkich oraz specjalistycznych usług opiekuńczych. W szczególności zweryfikowano prawidłowość realizacji usług zgodnie z decyzją administracyjną, ocenę kwalifikacji i pracy opiekunów, ocenę

satysfakcji odbiorców, sprawdzenie zgodności liczby zrealizowanych godzin z decyzją administracyjną. Ustalono, że usługi realizowane są w sposób prawidłowy i rzetelny.

[akta kontroli str. 735-746; 747-758; 759-770; 777-794]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Ad. 3 Wsparcie udzielane z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

To jedna z przesłanek uzasadniających przyznanie pomocy określona zapisami art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Ma zastosowanie w szczególności do rodzin niepełnych i wielodzietnych. W systemie pomocy społecznej pojęcie bezradności wiąże się z faktyczną bezradnością danej osoby, czyli brakiem umiejętności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb swoich i swoich najbliższych.

Ośrodek udziela wsparcia rodzinom z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym szczególnie w rodzinach niepełnych i wielodzietnych.

Według danych przedstawionych w sprawozdaniu MRiPS-03 wg stanu na 31.12.2024 r. – bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była powodem przyznania pomocy w stosunku do 46 rodzin, w tym 31 niepełnych, 3 wielodzietnych.

Na przestrzeni lat statystyka ta przedstawiała się następująco:

- 2023 r. – 54 rodziny, w tym 35 rodzin niepełnych i 4 rodzin wielodzietnych;
- 2022 r. – 46 rodzin, w tym 25 rodzin niepełnych i 6 rodzin wielodzietnych;
- 2021 r. – 45 rodzin, w tym 27 rodzin niepełnych i 5 rodzin wielodzietnych.

Na podstawie przedstawionego przez Kierownika Ośrodka wykazu osób korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zespół kontrolny ustalił, że - na dzień kontroli – z pomocy Ośrodka korzystało 18 rodzin. Kontrolujący zbadali akta 5 rodzin (27,77% dokumentacji) korzystających ze wsparcia w tym zakresie. Były to: 4 rodziny niepełne, 1 rodzina pełna w przedziale wiekowym od 28 do 44 lat.

4 rodziny objęte były wsparciem asystenta rodziny, w tym 2 rodziny objęte były również nadzorem kuratora. Ponadto w stosunku do 3 rodzin zastosowano procedurę Niebieskiej karty.

Zidentyfikowane przyczyny bezradności rodzin to przede wszystkim:

- samotne rodzicielstwo- rodzina niepełna;
- problemy zdrowotne, niepełnosprawność;
- problemy finansowe – bezrobocie, zadłużenia;
- niskie kompetencje opiekuńczo – wychowawcze, niezaradność rodzicielska;
- niezaradność prowadzenia gospodarstwa domowego (utrzymanie czystości, systematyczne regulowanie opłat);
- przemoc;
- uzależnienia.

Z kontrolowanej dokumentacji wynika, że rodzinom świadczone prace socjalną, a podejmowane działania pracownik socjalny odnotowywał w wywiadzie środowiskowym w pozycji „inne formy wsparcia”. Rodziny objęto również pomocą finansową. Ośrodek udzielał pomocy w postaci zasiłku celowego, zasiłku okresowego lub finansowania posiłku w szkole w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Nie jest możliwa ocena współpracy pomiędzy asystentem rodziny a pracownikiem socjalnym.

Cztery rodziny, których dokumentacja została poddana kontroli objęte były wsparciem asystenta rodziny. Z przedłożonej – przez Zastępcę Kierownika Ośrodka pisemnej informacji wynika, że cyt. „w przypadku rodzin, które objęte są wsparciem asystenta rodziny współpraca pracownika socjalnego i asystenta rodziny trwa przez cały okres pracy z rodziną i polega na stałej wymianie niezbędnych informacji oraz ustaleniu działań na najbliższe miesiące”.

Powyższe oświadczenie jest niemożliwe do zweryfikowania z uwagi na brak stosownych dokumentów, potwierdzających współpracę asystenta rodziny z pracownikiem socjalnym.

[akta kontroli str. 410-445; 469-685; 775]

Zadanie realizowane bez uchybień. Jednocześnie kontrolujący sugerują dokumentowanie wspólnych działań, wymiany informacji czy ustaleń dokonanych pomiędzy pracownikiem socjalnym a asystentem rodziny w rodzinnych wywiadach środowiskowych czy kartach pracy socjalnej.

Ad. 4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.

Zgodnie z m.in. 48 ustawy o pomocy społecznej – osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Zadania te zgodnie z zapisem m.in. 17 ust. 1 pkt 3 cyt. Ustawy – należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Wymienione potrzeby stanowią minimum egzystencji, a Gmina zobowiązana jest zapewnić je każdej osobie tego pozbawionej. Obligatoryjne formy zapewnienia schronienia i zasady ich udzielania, zostały określone w przepisie m.in. 48a ust. 1–10 cyt. Ustawy. Udzielanie schronienia – w myśl m.in. 48a cyt. Ustawy – następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz ogrzewalni. W związku z uzupełniającym się charakterem poszczególnych placówek i różnym zakresem świadczonych w nich usług, każda gmina powinna zapewnić możliwość udzielenia schronienia w każdej z form, nie tylko w zakresie wynikającym z rozeznaczonych potrzeb występujących w danym momencie na terenie gminy, ale także, biorąc pod uwagę potencjalne potrzeby, jakie mogą wystąpić, w tym zakresie w przyszłości. Gminy powinny się również wykazać gotowością do udzielania schronienia w tych formach.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- akta 4 klientów korzystających z pomocy z powodu bezdomności;
- umowy o świadczenie usług tymczasowego schronienia;
- dane z rejestru Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r.;

- dokumenty udostępnione w toku kontroli.

Gmina – w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi – zabezpiecza tymczasowe schronienie w schronisku dla osób bezdomnych, w tym schronisku z usługami opiekuńczymi oraz noclegowni. Gmina ma zagwarantowane wsparcie w formie ogrzewalni z gminą na terenie której ww. placówka funkcjonuje – w ramach odrębnych ustaleń. Zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w placówkach dla osób bezdomnych regulują zapisy Uchwały Rady Gminy Żary.

Gmina jest wpisana do Rejestru Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia pod pozycją 28. W rejestrze odnotowano wpisy dotyczące 3 placówek dla osób bezdomnych – w ramach zawartych 2 umów z podmiotami prowadzącymi.

W toku czynności kontrolnych Zespół kontrolny ustalił, że – w badanym okresie – Gmina Żary posiada aktualne 2 umowy na zabezpieczenia schronienia dla swoich mieszkańców:

- z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło we Wrocławiu (umowa nr K.241.8.2025 z 28.01.2025 r.). Umowa dot. zabezpieczenia miejsc w formie Schroniska dla osób bezdomnych, w tym z usługami opiekuńczymi oraz Noclegowni na okres 28.01.2025 – 31.12.2025 r.
- ze Stowarzyszeniem MONAR w Lutynce (umowa nr K.241.6.2025 z 03.01.2025 r.). Umowa dot. zabezpieczenia miejsc w formie Schroniska dla osób bezdomnych w Lutynce na okres 01.01.2025 – 31.12.2025 r.

Szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych i w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi reguluje Uchwała nr XIII/163/19 Rady Gminy Żary z dnia 28.11.2019 r.

Ośrodek jest przygotowany do zapewnienia osobom bezdomnym tymczasowego schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej, formach.

Gmina – w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi – zabezpiecza tymczasowe schronienie w schronisku dla osób bezdomnych, w tym schronisku z usługami opiekuńczymi oraz noclegowni. Z akt kontroli wynika również, że Gmina ma również zagwarantowane wsparcie w formie ogrzewalni - w ramach odrębnych ustaleń. Placówka znajduje się na terenie z Gminą Łłowa. Z pisma Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Łłowej z dnia 20.11.2024 r. wynika, że w przypadku sytuacji kryzysowej w jakiej znajdzie się mieszkaniec gminy Żary – zostanie mu udzielone wsparcie w Ogrzewalni dla osób bezdomnych w Łłowej. Tym samym, świadczone usługi zawsze będą dostosowane do występujących potrzeb osób bezdomnych z gminy Żary.

Ośrodek zapewniał osobom bezdomnym tymczasowe schronienie w placówkach dla osób bezdomnych stosownie do ich potrzeb. Osoby bezdomne były objęte wsparciem w formie pracy socjalnej.

Ośrodek – według danych ujętych w sprawozdaniu MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r., udzielił pomocy z tytułu bezdomności 5 osobom. Na dzień kontroli pomoc z tytułu bezdomności została udzielona 4 osobom. Tym samym do analizy – pod kątem pełnego rozeznania potrzeb klientów – pobrano dokumenty 4 osób tj. 100% osób bezdomnych, którym udzielono wsparcia.

Zespół kontrolny ustalił, że wszystkie osoby pobierają świadczenia z pomocy społecznej, tj. 2 osoby w formie zasiłku stałego, 2 - w formie zasiłku okresowego i celowego na bieżące potrzeby bytowe oraz na zakup żywności w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Analiza akt wskazuje, że:

- 2 osoby korzystały z wsparcia placówki dla osób bezdomnych;
- 1 osoba przebywała w prywatnej kwaterze w Hostelu w Żarach;
- 1 osoba przebywa w altanie ogrodowej na terenie gminy Żary.

Osoba bezdomna przebywająca w Hostelu – wynajmuje pokój, za który ponosi odpłatność, podejmuje prace dorywcze. Placówka jest prowadzona przez prywatną osobą, która oferuje noclegi.

Osoba bezdomna przebywająca w altanie ogrodowej ma zapewnione podstawowe warunki bytowe - dostęp do energii elektrycznej, bieżącej wody. Klient ma możliwość spożywania – bezpłatnych - posiłków w barze. Za możliwość schronienia w ww. altanie – wykonuje drobne prace ogrodowe. W okresie zimowym przebywa u znajomych. Zmaga się z niepełnosprawnością ruchową. Pozostaje pod stałą opieką lekarską.

Obie osoby nie wyrażają zgody na pobyt w placówce dla osób bezdomnych (odpowiednie adnotacje w aktach klientów). Ich sytuacja jest stale monitorowana przez pracowników socjalnych Ośrodka – w miejscach w których przebywają.

Wszystkie osoby bezdomne były objęte pracą socjalną. Z analizy rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz kart pracy socjalnej wynika, że były z nimi prowadzone rozmowy wspierające dot. trudnej sytuacji życiowej, były motywowane do pobytu w schronisku dla osób bezdomnych, możliwości spożywania posiłku w barze, pomocy przy wypełnianiu wniosków o pomoc, propozycji wsparcia w formie psychologa.

W okresie objętym kontrolą, Ośrodek zawierał z osobami bezdomnymi Kontrakty socjalne oraz opracowywał Indywidualne programy wychodzenia z bezdomności.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej – indywidualny program wychodzenia z bezdomności to wsparcie dla osoby bezdomnej polegające na rozwiązywaniu jej problemów życiowych, przede wszystkim problemów rodzinnych, mieszkaniowych i związanych z zatrudnieniem. Natomiast – kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie odejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Ośrodek wykorzystał dodatkowe możliwości pomocy w formie zawartych kontraktów socjalnych z 3 osobami w kryzysie bezdomności. Cele główne zawartych ww. kontraktu to m.in. poprawa aktualnej sytuacji życiowej oraz aktywne poszukiwanie zatrudnienia. W ramach zawartych kontraktów, po stronie osób bezdomnych było złożenie wniosku do gminy o przydział lokalu socjalnego, zarejestrowanie się w PUP, skorzystanie z wsparcia w formie schronienia w placówce dla osób bezdomnych, złożenie wniosku o świadczenie wspierające oraz ustalenia stopnie niepełnosprawności. Założenia kontraktów są w toku realizacji.

Ośrodek wykorzystał również dodatkowe możliwości pomocy w formie zawartego indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności z 1 osobą w kryzysie bezdomności przebywającą w schronisku dla osób bezdomnych. Zawarte cele główne do zrealizowania przez ww. osobę to: przestrzeganie regulaminu i zasad panujących w schronisku, zarejestrowanie się w PUP, uczestnictwo w terapii m.in. uzależnień.

[akta kontroli str. 295-311; 461-462; 463-468; 469-685; 703-704]

Zadanie realizowane bez uchybieniami.

Ad. 5. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z m.in. 18 ust. 1 pkt 3, 5, 6 ustawy o pomocy społecznej oraz przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123) gmina powinna zapewnić wsparcie i rozwój różnych form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Stosownie do zapisów ustawy o pomocy społecznej gmina powinna organizować i świadczyć specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzić i rozwijać infrastrukturę ośrodków wsparcia dla tej grupy. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, zadaniem jednostki jest rozpoznanie potrzeb klienta i opracowanie indywidualnego planu pomocy (planu pracy socjalnej). Wsparcie udzielane klientowi jest uzależnione od stopnia jego potrzeb, uprawnień, zasobów i możliwości.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- wybranych akt 5 klientów z zaburzeniami psychicznymi pobierających zasiłek stały;
- sprawozdania resortowego MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r.;
- sprawozdania resortowego MRiPS-06 stan na 31.12.2024 r.;
- danych Głównego Urzędu Statystycznego i Narodowego Funduszu Zdrowia za 2024 r.;
- dokumentów udostępnionych w toku kontroli.

Na koniec 2024 r. liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w gminie Żary wynosiła – 294 osoby (dane Lubuskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia). Liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w stosunku do liczby mieszkańców gminy (12.509 osób – dane Głównego Urzędu Statystycznego na 31.12.2024 r.) stanowiła ok. 2,35% populacji.

Na terenie gminy Żary nie funkcjonuje ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Gmina Żary podpisała porozumienie w tym zakresie z gminą Żary o statusie miejskim, gdzie funkcjonuje ośrodek wsparcia.

Zawarte Porozumienie reguluje zasady współpracy dotyczące zapewnienia udziału mieszkańców z terenu gminy Żary w zajęciach Środowiskowego Domu Samopomocy w Żarach (Porozumienie międzygminne z dnia 18 lipca 2012 r). Z przedłożonej dokumentacji wynika, że – na dzień kontroli – z oferty zajęć ŚDS w Żarach korzystało 7 mieszkańców z gminy Żary. Pracownicy socjalni w ramach prowadzonej pracy socjalnej informują również o możliwości uczestnictwa w zajęciach ŚDS (stosowne adnotacje

znajdują się w wywiadach środowiskowych).

Gmina Żary nie realizuje zadania zleconego z zakresu administracji rządowej tj. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Kierownik Ośrodka ustnie wyjaśnił, że nie są świadczone SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi z uwagi na brak zainteresowania mieszkańców tą formą wsparcia. Do Ośrodka – w badanym okresie – nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie tej formy pomocy.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi z orzeczeniami o niepełnosprawności w stopniu znacznym i umiarkowanym są objęte pomocą w formie zasiłku stałego. Udzielana pomoc była dostosowana do sytuacji i potrzeb klienta.

Kontrolujący ustalili, że – na dzień kontroli – spośród 58 klientów pobierających świadczenie pieniężne w formie zasiłku stałego – 14 osób (tj. 24%) posiadało orzeczenia Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z kodami chorobowymi 01-U i 02-P. 2 osoby posiadały orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym, 12 - w stopniu umiarkowanym. 11 osób prowadziło samodzielne gospodarstwo domowe, 3 osoby zamieszkiwały i prowadziły gospodarstwa domowe wspólnie z rodziną. Osoby w przedziale wiekowym 24 – 71 lat.

Zespół kontrolny przeanalizował dokumentację 5 świadczeniobiorców (tj. 36%) korzystających z zasiłków stałych. Z analizy dokumentów wynika, że w badanym okresie klienci poza zasiłkiem stałym, otrzymywali świadczenie w formie zasiłku celowego na zakup żywności w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz specjalnego zasiłku celowego na bieżące potrzeby życiowe. Ponadto 3 osoby pobierały świadczenie w formie zasiłku pielęgnacyjnego.

Wszystkie osoby prowadzą samodzielnie gospodarstwo domowe (3 osoby mieszkają samodzielnie, 2 osoby z rodziną), mają uregulowaną sytuację mieszkaniową.

Z kontrolowanej dokumentacji (orzeczenia o niepełnosprawności) wynika, że w przypadku 2 osób występuje konieczność stałej lub długotrwałej opieki w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz korzystania ze wsparcia z systemu środowiskowego w samodzielnej egzystencji. Natomiast wszyscy mają wskazania do korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych oraz rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. 3 osoby mają możliwości podjęcia zatrudnienia w warunkach chronionych, praca lekka.

Osoby mające orzeczoną znaczną stopień niepełnosprawności mają zapewnione wsparcie ze strony rodziny, asystenta w ramach rządowego programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” oraz Ośrodka Terapeutycznego. Sytuacja ww. osób jest na bieżąco monitorowana przez pracowników socjalnych Ośrodka.

Praca socjalna była realizowana z wszystkimi klientami. W wywiadach środowiskowych, w zakładce praca socjalna / inne formy pomocy oraz kartach pracy socjalnej – pracownik socjalny wskazywał jako plan pracy m.in.:

- propozycja udziału w zajęciach ŚDS lub WTZ;
- pomoc przy wypełnianiu wszelkiego rodzaju wniosków urzędowych;
- wsparcie w formie psychologa;
- motywowanie do przyjmowania leków, podejmowania leczenia, w tym leczenia w poradni zdrowia psychicznego;
- motywowanie do podjęcia terapii uzależnień;
- utrzymywanie dobrych relacji rodzinnych;
- organizacja czasu wolnego;
- motywowanie do dbania o porządek w mieszkaniu;
- uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności.

W przypadku 3 osób mających wskazania do zatrudnienia – brak działań w zakresie aktywacji zawodowej. Z oświadczenia Kierownika Ośrodka wynika, że wskazane osoby posiadają przeciwwskazania do podjęcia zatrudnienia z uwagi na stan zdrowia oraz podejmowane leczenie. 1 osoba uczęszcza na zajęcia ŚDS (2 osoby odmówiły uczestnictwa – stosowne adnotacje w aktach klientów).

[akta kontroli str. 23-80; 459-460; 698-702; 717]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Ad. 6. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym.

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca, w tym domu, zgodnie z m.in. 17 ust. 1 pkt 16, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Ustawodawca uwarunkował, tym samym, skierowanie osoby do domu pomocy społecznej od rozpoznania jej możliwości funkcjonowania we własnym środowisku, z wykorzystaniem innych form wsparcia. Postępowanie w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej należy prowadzić bez zbędnej zwłoki, dla zapewnienia osobom wsparcia właściwego do ich potrzeb i bezpieczeństwa.

W czasie czynności kontrolnych zagadnienie badano również pod kątem zabezpieczenia potrzeb osób kierowanych do DPS przed umieszczeniem w placówce.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 – stan na 31.12.2024 r.;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-06 – stan na 31.12.2024 r.;
- wykaz osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2024 – 2025 oraz na dzień kontroli;
- informacje Kierownika Ośrodka;
- dokumentację osób przebywających w DPS – analizie poddano dokumentację 5 osób (tj. 29%), które – w badanym okresie – przebywały w domu pomocy społecznej.

Gmina realizuje zadanie obowiązkowe w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, w tym domu.

Kontrolujący ustalili, że gmina ponosi odpłatność za pobyt swoich mieszkańców w domach pomocy społecznej. W 2024 r. wydatkowano na ten cel kwotę 908.186,32 zł, natomiast na 2025 r. zaplanowano 911.052,00 zł.

Zgodnie ze sprawozdaniem resortowym MRiPS-03 – stan na 31.12.2024 r. w domach pomocy społecznej przebywało 14 mieszkańców, za pobyt których częściową odpłatność ponosiła Gmina.

W 2024 r. oraz w 2025 r. – do dnia kontroli – do domu pomocy społecznej skierowano 7 osób. Na podstawie analizy rejestru spraw wpływających kontrolujący nie stwierdzili odmów skierowania do placówki.

Klienci to osoby w wieku 64 – 71 lat, mający orzeczonego znaczny stopień niepełnosprawności (1 osoba), umiarkowany stopień niepełnosprawności (2 osoby), lekkim stopniu niepełnosprawności (1 osoba), 1 osoba posiadała zaświadczenia lekarskie o stanie zdrowia. Decyzje o skierowaniu do placówki wydawane były w terminie od jednego do pięciu dni od dnia złożenia wniosku. Decyzje o umieszczenie w placówce były wydawane przez właściwy PCPR od jednego dnia do czterech miesięcy (1 osoba) od wydania decyzji o skierowaniu. W przypadku jednego klienta, z uwagi na brak jego zgody i konieczność zapewnienia całodobowej opieki (usługi opiekuńcze były niewystarczające) Sąd wydał postanowienie o umieszczeniu klienta bez zgody. Decyzjom nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

Klienci zamieszkali w placówce:

- w dniu wydania decyzji o umieszczenie – 2 osoby;
- w terminie 8 dni od wydania decyzji o umieszczeniu – 1 osoba;
- w terminie 12 dni od wydania decyzji o umieszczeniu – 1 osoba;
- w terminie 59 dni od wydania decyzji o umieszczeniu – 1 osoba.

Kontrolowane wywiady środowiskowe zawierały informacje o sytuacji bytowej klienta, możliwościach udzielenia wsparcia w środowisku zamieszkania, w odniesieniu do stanu zdrowia podopiecznego.

Udzielane formy wsparcia klientowi przed umieszczeniem w placówce to między innymi:

- utrzymywanie kontaktu z lekarzem klienta;
- zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych oraz nadzór nad ich realizacją;
- próby nawiązania kontaktu z członkami rodziny;
- odwiedziny w szpitalu oraz dostarczenie potrzebnych artykułów;
- zakup artykułów spożywczych, niezbędnej odzieży;
- rozmowy wspierające w utrzymaniu abstynencji.

Klienci mieszkali sami (4 osoby). W jednym przypadku klient utrzymywał kontakt z siostrą, która w miarę możliwości udzielała pomocy. Klienci posiadali własne świadczenia – emerytury (3 osoby), zasiłek stały (2 osoby), z którego ponosili odpłatność za pobyt w dps, jednocześnie gmina ponosiła częściową odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej.

Ośrodek podejmował próby nawiązania kontaktu z osobami zobowiązanymi do alimentacji ale były one bezskuteczne.

[akta kontroli str. 727-730; 731-734]

Zadanie realizowane bez uchybień.

a) mieszkania Treningowe.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy między innymi prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Mieszkania treningowe/wspomagane są formą pomocy społecznej przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Mieszkania, mogą być prowadzone przez:

- 1) każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej;
- 2) organizację pozarządową, o której mowa w m.in. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmiot, o którym mowa w m.in. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzące działalność w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej lub integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – na zasadach określonych w m.in. 25 ustawy o pomocy społecznej.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- dane z rejestru Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia;
- standard mieszkania treningowego;
- standard świadczonych usług;
- dokumentację regulującą funkcjonowanie mieszkań (umowa, uchwała, regulamin);
- sprawozdanie resortowe MRiPS-06 stan na 31.12.2024 r.;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli.

W sprawozdaniu resortowym MRiPS-06 na dzień 31.12.2024 r. Ośrodek wykazał, że prowadzi 3 mieszkania treningowe na łączną liczbę 7 miejsc – w których zamieszkiwały 4 osoby.

Przyznanie pomocy w formie mieszkań treningowych realizowane jest w oparciu o zapisy Uchwał Rady Gminy Żar (Uchwała nr IX/119/19 z dnia 11.07.2029 r.; Uchwała nr XXVI/192/17 z dnia 30.03.2017 r.; Uchwała nr XXXII/245/17 z dnia 26.10.2017 r.) w sprawie wyrażania zgody na przekazanie GOPS w Żarach do nieodpłatnego używania 3 lokali mieszkalnych z przeznaczeniem na mieszkania chronione. Zarządzeniem Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach (Zarządzenie nr 5/2024 z 11.04.2024 r.) przekształcono ww. mieszkania chronione w mieszkania treningowe.

Mieszkania prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach. Uchwałą nr LVII/535/24 Rady Gminy Żary z dnia 29.02.2024 r. ustalono szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach treningowych i wspomaganych. W stosownym Zarządzeniu Kierownika Ośrodka została ustalona opłata za pobyt w mieszkaniach treningowych na terenie Gminy Żary (Zarządzenie nr 7/2024 z dnia 15.04.2024 r.).

Wysokość miesięcznej opłaty za pobyt 1 osoby w 3 mieszkaniach treningowych wynosi kolejno: 241,06 zł, 299,95 zł, 413,58 zł.

Zarządzeniem Kierownika Ośrodka wprowadzono Regulamin mieszkania treningowego (Zarządzenie nr 6/2024 z dnia 15.04.2024 r.). Regulamin mieszkania treningowego ustala m.in. zasady funkcjonowania mieszkania treningowego, określa prawa i obowiązki osób przebywających w mieszkaniu treningowym oraz obowiązki pracownika nadzorującego mieszkanie treningowe.

Informacja zawarta w Rejestrze Wojewody Lubuskiego mieszkań treningowych i wspomaganych jest zgodna ze stanem faktycznym.

Wojewoda właściwy ze względu na miejsce położenia mieszkania prowadzi rejestr mieszkań treningowych i wspomaganych prowadzonych przez gminę, powiat lub na ich zlecenie w celu usprawnienia udzielania świadczeń z pomocy społecznej oraz upowszechnienia informacji o prowadzonych mieszkaniach treningowych i wspomaganych. **Do rejestru zgłoszono 3 mieszkania treningowe na łączną liczbę 7 miejsc.** Dane w rejestrze są zgodne ze stanem faktycznym.

Mieszkania spełniają standardy w zakresie liczby pomieszczeń oraz powierzchni przypadającej na jedną osobę w pomieszczeniu mieszkalnym.

Mieszkania treningowe i wspomagane powinny spełniać – określone w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (Dz. U. z 2023 r. poz.2354) minimalne standardy usług i minimalne standardy pomieszczeń, w tym w zakresie odpowiedniej powierzchni użytkowej, warunków mieszkalnych i sanitarnych oraz wyposażenia.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w mieszkaniu treningowym lub wspomagany minimalna powierzchnia przypadająca dla jednej osoby korzystającej z tej formy wsparcia nie może być mniejsza niż 12 m², przy czym liczba osób w mieszkaniu nie może być wyższa niż 6, a w jednym pomieszczeniu mieszkalnym nie może być więcej niż 2 osoby.

Zgodnie z zapisami cytowanego rozporządzenia wskazano termin (przejściowy) dotyczący liczby osób zamieszkujących w mieszkaniu. Do 31 grudnia 2025 r. liczba osób w mieszkaniu nie może być wyższa niż 7.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach prowadzi 3 mieszkania treningowe:

1. Mieszkanie treningowe w Mirostowicach Dolnych:
 - mieszkanie o powierzchni 52,03 m², składa się z 2 pokoi, kuchni, łazienki i wiatrołapu. Wyposażenie zgodne z założeniami określonymi w ww. rozporządzeniu. Mieszkanie znajduje się na parterze budynku wielorodzinnego.
2. Mieszkanie treningowe w Grabiku:
 - mieszkanie o powierzchni 45,80 m², składa się z 1 pokoju, kuchni, łazienki i przedpokoju. Do lokalu przynależy komórka lokatorska. Wyposażenie zgodne z założeniami określonymi w ww. rozporządzeniu. Mieszkanie na parterze w budynku 2 piętrowym, bariery architektoniczne.
3. Mieszkanie treningowe w Grabiku:
 - mieszkanie o powierzchni 49,70 m², składa się z 2 pokoi, kuchni, łazienki i wiatrołapu. Do lokalu przynależy komórka lokatorska. Wyposażenie zgodne

z założeniami określonymi w ww. rozporządzeniu. Mieszkanie na 1 piętrze w budynku 2 piętrowym, bariery architektoniczne.

Spełniony standard usług świadczonych w mieszkaniach treningowych. Osoby przebywające w mieszkaniach treningowych objęte są stosownym wsparciem.

W mieszkaniu treningowym świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz naukę w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia niezależnego życia.

Mieszkania są formą pomocy społecznej przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierające te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

Zespół kontrolny ustalił, że wsparcie na rzecz mieszkańców świadczone jest przez:

- 2 pracowników socjalnych z rejonów opiekuńczych (świadczący wsparcie na rzecz mieszkańca w ramach swoich obowiązków służbowych – zgodnie z zakresem czynności) w ramach umowy o pracę, w godzinach pracy Ośrodka;
- 2 opiekunek realizujących usługi opiekuńcze (w ramach przetargu z organizacją zewnętrzną). Usługi, są świadczone w różnych porach dnia i adekwatnie do występujących potrzeb przez 5 dni w tygodniu.
- 1 terapeuta (zatrudniony w Ośrodku – w ramach swoich obowiązków służbowych – zgodnie z zakresem czynności);
- 1 psycholog (zatrudniony w Ośrodku w ramach swoich obowiązków służbowych – zgodnie z zakresem czynności).

Osoby zamieszkujące w mieszkaniach treningowych posiadają stosowną decyzję administracyjną. Z mieszkańcami zawarto kontrakt mieszkaniowy.

Wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym może być przyznane osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy (...).

Zgodnie z zapisami m.in. 53 ust.6 ustawy o pomocy społecznej – mieszkanie wspomaganie jest przeznaczone w szczególności dla:

- osoby niepełnosprawnej, w tym osoby niepełnosprawnej fizycznie lub osoby z zaburzeniami psychicznymi;
- osoby w podeszłym wieku lub przewlekle chorej.

Wsparcie w mieszkaniu treningowym jest przyznawane na czas określony.

Podstawą przyznania wsparcia jest decyzja administracyjna, poprzedzona „kontraktem mieszkaniowym”. Kontrakt mieszkaniowy ma formę pisemną i określa m.in. cel pobytu, okres pobytu, rodzaj i zakres świadczonego wsparcia, odpłatność osoby korzystającej ze wsparcia, uprawnienia osoby korzystającej ze wsparcia (...)

W prowadzonych przez Ośrodek mieszkaniach treningowych zamieszkują 4 osoby, które zostały skierowane decyzją administracyjną:

1. Mieszkanie treningowe w Mirostowicach Dolnych – 3 miejsca – zamieszkuje 1 osoba;
2. Mieszkanie treningowe w Grabiku – 2 miejsca – zamieszkuje 1 osoba;
3. Mieszkanie treningowe w Grabiku – 2 miejsca – zamieszkuje 2 osoby.

Z wszystkimi mieszkańcami zostały zawarte kontrakty mieszkaniowe.

Klienci w wieku 44 – 67 lat, beneficjenci świadczeń z pomocy społecznej (m.in. w formie zasiłku celowego na bieżące potrzeby życiowe, oraz na zakup posiłku w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”). Decyzje administracyjne oraz zawarte kontrakty zostały wydane na czas określony – do 31 grudnia 2025 r.

Poddane ocenie kontrakty mieszkaniowe są kompletne i zawierają wskazane przepisami prawa elementy. Do kontraktu dołączono w formie załącznika – program usamodzielnienia, protokół zdawczo – odbiorczy, wniosek klienta o pomoc w formie mieszkania treningowego oraz podpisane własnoręcznie oświadczenie o zapoznaniu się z regulaminem mieszkania.

Główne cele zawartych ww. kontraktów to: usamodzielnienie – prowadzenie/poprawa/uregulowanie niezależnego życia – poprzez:

- świadczenia bytowe w obszarze usług opiekuńczych, terapeuty bądź asystenta osoby z niepełnosprawnością, opłacenie ciepłego posiłku, pomoc finansowa;
- pracę socjalną w obszarze zwiększenia poczucia własnej wartości, utrzymanie porządku, odkrywanie nowych zainteresowań, dbania o zdrowie, oszczędzanie, racjonalne wydatkowanie, planowanie budżetu;
- wsparcie specjalistów w formie psychologa/terapeuty.

[akta kontroli str. 385-409; 410-445; 469-685; 705-716; 721]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Ad. 7. Warunki do realizacji zadania.

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy spełnione są wszystkie warunki. Ustawodawca zapewnił obowiązek zatrudnienia minimalnej liczby wykwalifikowanych pracowników socjalnych (m.in. 110 ustawy o pomocy społecznej) jako gwarancję odpowiedniej jakości usług i pracy socjalnej z osobą i/lub rodziną. Warunkiem realizacji zadań jest również możliwość zaproponowania klientowi adekwatnej do jego potrzeb oferty (poza wsparciem finansowym), czy możliwość przeprowadzenia z nim osobistej rozmowy, gwarantującej intymność, poszanowanie godności i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa. Sprawną realizację zadań umożliwia również współpraca z innymi lokalnie działającymi podmiotami, tj. instytucjami i organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania na rzecz określonych grup klientów i społeczności lokalnej.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji, która reguluje funkcjonowanie i organizację Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach;
- akt osobowych Kierownika i pracowników socjalnych;
- danych GUS w zakresie liczby mieszkańców gminy – stan na 31.12.2024 r.;

- sprawozdań resortowych MRiPS-03, MRiPS-06 stan na 31.12.2024 r.;
- oraz przeprowadzili oględziny obiektu oraz pomieszczeń Ośrodka – korzystając z prawa nadanego w m.in. 126 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały i zarządzenia Wójta Gminy oraz Kierownika Ośrodka w Żarach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach działa na podstawie Zarządzenia Nr 7/90 Naczelnika Gminy w Żarach z dnia 15 maja 1990 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach. W Ośrodku obowiązuje Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach nr 5/2025 z dnia 05 maja 2025 r.

Kierownik Ośrodka posiada stosowne upoważnienie m.in. do wydawania decyzji administracyjnych m.in. w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy (Upoważnienie Nr RFIN.0052.30.2023 z dnia 01 sierpnia 2023 r.). W Ośrodku zatrudniony jest również z-ca Kierownika Ośrodka, który – w ramach zastępstwa – posiada stosowne upoważnienie do prowadzenia i wydawania decyzji administracyjnych m.in. z zakresu pomocy społecznej.

Warunki lokalowe Ośrodka stwarzają możliwości pełnej realizacji zadań oraz obsługi klienta. Ośrodek nie posiada barier architektonicznych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach zlokalizowany jest na parterze – czteropiętrowego budynku mieszkalnego przy ul. Szarych Szeregów 35/1-3 w Żarach. Na parterze budynku funkcjonuje również spółdzielnia mieszkaniowa oraz żłobek.

Ośrodek - jest w pełni dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Przy budynku znajduje się parking, również z miejscami dla osób z niepełnosprawnościami.

Warunki lokalowe ośrodka są bardzo dobre. Ośrodek dysponuje 9 pomieszczeniami. Pracownicy socjalni zajmują 2 pomieszczenia biurowe (po 3 pracowników socjalnych w pomieszczeniu). Kierownik Ośrodka, z-ca Kierownika, kadrowa oraz główna księgowa zajmują odrębne pomieszczenia biurowe. W Sali konferencyjnej Ośrodka odbywają się przyjęcia interesantów oraz indywidualne rozmowy z pracownikami socjalnymi.

Ośrodek czynny jest w dni robocze od poniedziałku do wtorku w godz. 7.00 – 15.00.

Ośrodek nie posiada wyodrębnionych rejonów opiekuńczych. Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Ośrodka – 3 pracowników socjalnych realizuje zadania w ramach sekcji usług społecznych oraz 3 pracowników - sekcji pomocy społecznej. Codziennie 1 pracownik socjalny pełni dyżur w Ośrodku, w godzinach jego urzędowania.

Wnioski o pomoc są dekretowane przez Kierownika Ośrodka lub jego zastępcę do odpowiednich pracowników. Ponadto wszelkiego rodzaju zgłoszenia, interwencje są ewidencjonowane w Rejestrze prowadzonym przez pracowników socjalnych sekcji pomocy społecznej.

Wszyscy pracownicy Ośrodka mają możliwość skorzystania z porad Kancelarii prawnej w formie telefonicznej lub email. Ponadto pracownicy Ośrodka mają możliwość skorzystania z porad radcy prawnego – 2 dni w tygodniu – zatrudnionego w Urzędzie

Gminy Żary. Klienci mają możliwość uzyskania wsparcia w formie nieodpłatnej pomocy prawnej świadczonej przez powiat żarski – w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarach – 5 dni w tygodniu, w godzinach urzędowania jednostki.

Na dzień kontroli Ośrodek spełniał określone zapisami ustawy o pomocy społecznej wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych.

Realizację zadań gwarantuje zatrudnienie pracowników socjalnych w wymaganym ustawowo wymiarze posiadających odpowiednie przygotowanie do wykonywania zawodu, stale podnoszących kwalifikacje. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej określa m.in. 110 ustawy o pomocy społecznej, który w ust. 11 stanowi, że: ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ponadto ust. 12 wskazuje, że ośrodek pomocy społecznej musi zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Na dzień kontroli Ośrodek zatrudniał 6 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy (w trakcie czynności kontrolnych został zatrudniony 1 pracownik socjalny w wyniku rozstrzygnięcia naboru na ww. stanowisko). Każdy z pracowników socjalnych świadczy pracę socjalną i przeprowadza rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki. Średnio na jednego pracownika socjalnego przypadało 2.085 mieszkańców (liczba mieszkańców ogółem – 12.509 – stan na 31.12.2024 r. dane GUS) oraz 33 środowisk objętych pracą socjalną (łącznie 199 rodzin objętych pracą socjalną wg sprawozdania MriPS-03 stan na 31.12.2024 r.).

Osoba zatrudniona na stanowisku Kierownika Ośrodka posiada kwalifikacje określone w ustawie o pomocy społecznej.

Kwalifikacje osoby kierującej Ośrodkiem pomocy społecznej określa m.in. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej”.

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że Kierownik Ośrodka posiada ukończone szkolenie specjalizacyjne zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 września 2012 r. w sprawie specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej, oraz wymagany 3-letni staż w pomocy społecznej.

Zatrudniony w GOPS w Żarach na stanowisku Kierownika Ośrodka od 01.08.2023 r. Wcześniej w okresie 01.08.2014 – 31.07.2023 r. zatrudniony na stanowisku kierującego Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Małomicach.

Pracownicy socjalni posiadają kwalifikacje określone w ustawie o pomocy społecznej.

Wymogi kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa m.in. 116 i m.in. 156 ustawy o pomocy społecznej. Z akt osobowych pracowników socjalnych wynika, że wszyscy posiadają kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku.

Pracownicy socjalni – zgodnie z przepisami – otrzymują dodatek do wynagrodzenia za pracę w środowisku.

Zgodnie z m.in. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia. W toku kontroli ustalono, że pracownicy socjalni świadczący – na dzień kontroli – pracę w środowisku otrzymują w/w dodatek w jego pełnej wysokości.

Wszyscy – zatrudnieni w Ośrodku – pracownicy socjalni świadczący pracę podnosili kwalifikacje zawodowe. Uczestniczyli w szkoleniach merytorycznych.

Zgodnie z m.in. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej, pracownik socjalny obowiązany jest podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie.

Z analizy akt osobowych wynika, że w badanym okresie wszyscy pracownicy socjalni uczestniczyli w szkoleniach merytorycznych m.in. w obszarze ustawy o pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy domowej, superwizji pracy socjalnej, bezpieczeństwa pracownika socjalnego. Kierownik Ośrodka – w okresie objętym kontrolą – również uczestniczył ww. szkoleniach merytorycznych.

[akta kontroli str. 312-335; 336-384; 410-445; 446-453; 718; 719-720; 721; 722-725; 726]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Wnioski:

1. Ośrodek realizuje obowiązkowe zadanie własne w postaci przyznawania i wypłacania zasiłków stałych.
2. Praca socjalna z klientami pobierającymi świadczenie w formie zasiłku stałego była adekwatna do jego rozpoznanych potrzeb.
3. Ośrodek realizuje obowiązkowe zadanie własne w postaci przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych.
4. 10,81 % beneficjentów zasiłków okresowych wypłacanych z tytułu bezrobocia jest długoletnim klientem pomocy społecznej.
5. Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych. Usługi są realizowane w dni wolne od pracy.
6. Zakres usług opiekuńczych był dostosowany do indywidualnych potrzeb klientów.
7. Ośrodek prowadzi nadzór nad realizacją usług opiekuńczych i stosownie to dokumentuje.
8. Ośrodek realizuje wsparcie względem rodzin doświadczających bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
9. Nie jest możliwa ocena współpracy pomiędzy asystentem rodziny a pracownikiem socjalnym.
10. Ośrodek jest przygotowany do zapewnienia osobom bezdomnym tymczasowego

schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej formach.

11. Na terenie gminy Żary nie funkcjonuje środowiskowy dom samopomocy.
Gmina Żary podpisała porozumienie w tym zakresie z gminą Żary o statusie miejskim.
Mieszkańcy gminy korzystają z zajęć ŚDS w Żarach.
12. Gmina nie realizuje zadania zleconego z zakresu administracji rządowej – organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Brak wniosków o tę formę pomocy.
13. Gmina realizuje zadanie w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, w tym domu.
14. Ośrodek nie prowadzi postępowań w stosunku do rodzin zobowiązanych do wnoszenia opłaty na rzecz członka rodziny umieszczonego w dps (art. 103 uops) z uwagi na brak możliwości kontaktu ze zobowiązanymi.
15. Ośrodek prowadzi 3 mieszkania treningowe, w których zamieszkiwały 4 osoby.
16. Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały i zarządzenia Wójta Gminy oraz Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach.
17. Warunki lokalowe Ośrodka stwarzają możliwości pełnej realizacji zadań oraz obsługi klienta. Brak barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami.
18. Ośrodek spełnia wymagany wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych zatrudnionych – zgodnie z przepisami.
19. Osoba zatrudniona na stanowisku Kierownika Ośrodka posiada wymagane kwalifikacje zawodowe.
20. Wszystkie osoby zatrudnione na stanowisku pracownika socjalnego posiadają wymagane kwalifikacje zawodowe. W badanym okresie podnosili kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach merytorycznych.

Brak uchybień. Wnioski ujęte w punkcie 4, 9 stanowią sugestię Zespołu Kontrolującego.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzonej kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarach, pod pozycją nr 1/2025.

POUCZENIE

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 5 sierpnia 2025 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń

zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach, drugi Wójtowi Gminy Żary, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wielkopolskim.

Kontrolujący:

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Krzysztof Frisoli

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Teresa Ozimek

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Małgorzata Rodak

Kierownik Ośrodka:

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Żarach
Paweł Graf

Gorzów Wielkopolski, dnia 22.12.2025 r.

Żary, dnia 05.01.2026 r.